

nær ikke vare saa store, som jeg havde ønsket dem, dog vare et Skridt fremad og et godt Skridt fremad, men dernæst naturligtvis ogsaa, fordi der her nu for tredje Gang er blevet spildt et meget betydeligt Arbejde, og endelig, fordi jeg nu ikke ser, hvorledes denne Sag lettelig i den første og nærmeste Fremtid vil kunne bringes videre frem til en Løsning, saaledes at Skolen bliver nødt til at vente, maaske længe. Men derved er jo intet at gøre under disse Forhold. Jeg skal tillade mig at anbefale Tinget at vedtage det af Mindretallet stillede Forslag.

S. Jensen: Da Skolelovforslaget første Gang kom til Behandling her i Tinget omtrent for to Aar siden, blev der udtalt grumme mange gode Ønsker og store Forhaabninger om, at der vilde komme en Lov ud af dette Forslag. Nu er det strandet for anden Gang, og man kommer derved let til at tvivle paa, at Ønskerne vare rigtig alvorlig mente, og at de udtalte Forhaabninger bundede i en fast Overbevisning om, at Skolen trængte til Forbedringer paa de Punkter, som Lovforslaget særlig havde taget Sigte paa. Det er ret mærkeligt, i Dag ender man med Beklagelser. Beklagelserne og saa de gode Ønsker for to Aar siden staa maaske i et vist Forhold til hinanden, men det skal jeg ikke omtale. Sikkert er det, at Loven anden Gang er strandet her efter at have været i Fællesudvalg. — Jeg nærede den Gang, da Lovforslaget kom frem, og har altid næret et varmt Ønske for vor Folkeskole, og det finde ærede Medlemmer vel nok naturligt, men jeg delte ikke Forhaabningerne, og jeg har egentlig aldrig delt dem. Thi der var i dette første Forslag optaget et Punkt til Indskrænkning af Kommunernes Indstillingsret, og saa vidt jeg kendte Folketinget, maatte det sætte sig imod, at denne Indstillingsret blev indskrænket for Kommunerne, efter at de havde haft den i 42 Aar, og efter at det, navnlig i de sidste Dage, er blevet klart bevist, at den ikke har været misbrugt paa nogen Maade, der er værd at omtale — kun 5 Tilfælde af 8,000 Beskikkelser have været indstillede til Ministeriets Afgørelse. For saa vidt dette Punkt kunde fjernes den Gang, vi havde Lovforslaget første Gang til Behandling her for 2 Aar siden, havde jeg Haab om, at vi kunde faa en Lov; kunde det ikke det, saa ventede jeg ingenting, og vi fik jo intet. — Og da dette Lovforslag atter kom frem fra Regeringens Side i Efteraaret, og dette sorte Punkt atter var paa Lovforslaget,

opgav jeg i Grunden paa Forhaand al Forhaabning om, at vi vilde naa til at faa Forslaget ophøjet til Lov. Jeg havde den Tro om Folketinget, at det maatte holde paa Kommunernes Ret, og jeg mente, at det burde gøre det. Men jeg mente ogsaa at have noget Kendskab til Flertallet i dette høje Ting her og til de administrative Myndigheder og de kaldende Myndigheder, og jeg mente, at efter alt, hvad jeg hidtil kendte til disse, vilde de næppe opgive den Indskrænkning, som man forsøgte paa at øve paa Indstillingsretten. Det har vist sig, at det var rigtigt. Det ser nok i Øjeblikket ud, som om det kun er Smaating, der var os imellem. Jeg er selvfølgelig enig med den ærede Ordfører i, at det er paa Kaldelsesspørgsmaalet, at Loven er strandet; var dette gaaet i Orden, vare vi nok komme over det øvrige. Og nu ser det ud til — og det er ogsaa sagt fra flere Sider — at det er Smaating, vi ere strandede paa, men deri er jeg ikke enig. Det er i mine Øjne et Principsspørgsmaal, og dette Principsspørgsmaal angaar Kampen mellem Befolkningens Ret og den administrative Myndighed, og der er Befolkningen bleven klog af Skade, thi den administrative Myndighed er paa mere end et Omraade gaaet Befolkningens Ret for nær. Jeg skal her blot nævne, at for en Del Aar siden paalagde den daværende Kirkeminister en Kommune i Fyn at bygge ny Skoler, fordi han mente, at der var for stort et Børneantal i Skolen. Det havde imidlertid ikke naaet det Tal, som man efter Loven af 8de Marts 1856 er berettiget til at henvise til Undervisning af en Lærer. Sagen gik til Doms; Dommen holdt med Kommunalbestyrelsen og gik Ministeren imod, og dermed faldt det Spørgsmaal bort. — Et lignende Spørgsmaal ved jeg har været rejst andetsteds, nemlig nede i Sydsjælland. Det var efter min Mening et Overgreb, som den administrative Myndighed der gjorde sig skyldig i. Jeg skal minde om et andet Cirkulære. Det gik ud paa at forbyde Befolkningen Brugen af Skolelokalerne til Møder — naturligvis uden for den Tid, hvori de skulde bruges til at holde Skole i, til at undervise i. Det er mig ikke bekendt, om dette Spørgsmaal har fundet Afgørelse ved nogen Domstol, men Befolkningen kunde i alt Fald ikke forstaa det, at Huse, som de selv havde bygget og selv maatte vedligeholde, ikke maatte bruges til, hvad de fandt, at de burde bruges til, altsaa Afholdelse af Møder, naar man ikke gjorde det paa en saadan Maade, at det skadede Undervisningen eller gik Lærerens Ro for nær.